
Засідання кафедри 09.05.2023

Засідання кафедри

Дата: 09.05.2023

Час проведення: 10.00

Місце проведення: офлайн/онлайн

Порядок денний:

1. Затвердження змін до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Доповідачі: Мартинчук О.В., Бабич Н.М.
2. Затвердження змін до освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Доповідачі: Мартинчук О.В., Скрипник Т.В.
3. Затвердження освітньо-професійної програми 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Доповідач: Мартинчук О.В.
4. Про рекомендацію здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, ОП «Логопедія» на отримання дипломів із відзнакою.
Доповідач: Мартинчук О.В.
5. Різне.

ВИТЯГ ІЗ ЗАСІДАННЯ № 9 кафедри спеціальної та інклюзивної освіти від 09 травня 2023 р.

1. **Затвердження змін до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.**

СЛУХАЛИ: *Мартинчук О.В.*, завідувача кафедри, гаранта освітньо-професійної програми (2021-2023 р.р.), *Бабич Н.М.*, гаранта освітньо-

професійної програми з 2023-2024 навч. року, які проінформували про внесені зміни до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Вони зазначили, що зміни до освітньо-професійної програми зумовлені необхідністю уточнення змісту освітньо-професійної програми 016.01.01 «Логопедія», затвердженої рішенням Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка від 23.03.2017 протокол № 3 (наказ від 26.05.2017 № 348), зі змінами від 30.05.2019, протокол № 5 (наказ від 30.05.2019 № 383), з урахуванням наказу Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 р. № 28 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Також потреба в оновленні освітньо-професійної програми зумовлена новими вимогами сьогодення, зокрема, потребою у фахівцях, здатних швидко орієнтуватись в умовах динамічних змін, визначати потреби осіб із різним рівнем функціонування та адаптувати існуючі логопедичні послуги, ресурси та можливості відповідно до актуальних потреб осіб із порушеннями розвитку. Під час проведених опитувань, очних і дистанційних зустрічей робоча група отримала відгуки від здобувачів вищої освіти, академічної спільноти, роботодавців та випускників із побажаннями зробити окремі зміни у діючій освітньо-професійній програмі, а саме: посилити компоненти програми, присвячені менеджменту спеціальної та інклюзивної освіти, оцінюванню особливих освітніх потреб; розширити зміст дисципліни «Нейрологопедія» та удосконалити вивчення її практичних аспектів у межах дисципліни «Нейрологопедичні студії»; надати більше можливостей для вибору індивідуальної освітньої траєкторії студентам із урахуванням вимог сучасного ринку праці та запитів баз практик; урізноманітнити проходження виробничої практики, зокрема в інклюзивно-ресурсних центрах, збільшити обсяг окремих видів практики.

У процесі проведення консультацій, робочих нарад, засідань з усіма групами стейкхолдерів, погоджено зміни та уточнення до освітньо-професійної програми, що стосуються:

- уточнення придатності до працевлаштування відповідно до оновленого в 2022 році Класифікатора професій ДК 003:2010;
- уточнення назв, змісту та структури обов'язкових освітніх компонентів;
- уточнення змісту окремих видів практики; введення практики в інклюзивно-ресурсних центрах відповідно до потреб ринку праці у фахівцях (консультантах) ІРЦ; розширення обсягу практики в медичних закладах;
- уточнення назв, змісту та структури вибіркового освітніх компонентів;
- введення вибіркового блоку щодо роботи логопеда в медичних установах, зумовленого процесами, пов'язаними із веденням військових дій в Україні;
- внесення змін до структурно-логічної схеми ОПП;

- внесення змін до матриць відповідності програмних компетентностей та результатів навчання компонентам освітньої програми.

Не підлягали перегляду програмні компетентності та очікувані результати навчання, ресурсне забезпечення чи інші характеристики програми.

Таким чином, зміни стосувалися частини I, II, IV і V, а саме в сегментах 4 – Придатність випускників до працевлаштування, 2.1, 2.2 «Структурно-логічна схема» та відповідних матрицях (IV «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»; V «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми») та додатку.

ВИСТУПИЛИ: викладачі кафедри, які зазначили актуальність та високопрофесійний підхід до процесу внесення змін до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УХВАЛИЛИ: затвердити зміни до освітньо-професійної програми 016.01.01 Логопедія зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Результати голосування: одногolosно

2. Затвердження змін до освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти

СЛУХАЛИ: *Мартинчук О.В.*, завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, *Скрипник Т.В.*, гаранта освітньо-професійної програми, які проінформували про внесені зміни до освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Вони зазначили, що зміни до освітньо-професійної програми зумовлені необхідністю уточнення змісту освітньо-професійної програми 016.00.02 «Втручання при аутизмі», затвердженої рішенням Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка від 09.06.2021 р. протокол № 5 (наказ від 17.06.2021 р. № 432), з урахуванням результатів анкетування стейкхолдерів та акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми (сертифікат про акредитацію освітньої програми № 3794 від 19.12.2022, Національне Агентство із забезпечення якості вищої освіти).

У процесі реалізації освітньо-професійної програми (виконання навчального плану, розроблення робочих програм навчальних дисциплін, проведення практичної підготовки, атестацій, опитувань) впродовж 2021-2022, 2022-2023 навчальних років група забезпечення отримала відгуки від викладачів, здобувачів, керівників баз практик, роботодавців, експертів із низкою побажань зробити окремі зміни у діючій освітньо-професійній програмі, а саме: посилити компоненти програми, присвячені науковим підходам до вивчення аутизму, оцінюванню особливих освітніх потреб,

плануванню, реалізації та моніторингу ефективності підтримки дітей з аутизмом; надати більше можливостей для вибору індивідуальної освітньої траєкторії студентам із урахуванням їхніх професійних інтересів та потреб. Потреба в опануванні новими знаннями, навичками, технологіями була виявлена при аналізі міжнародного досвіду підготовки фахівців зі спеціальної освіти, ринку праці щодо вимог до рівня підготовки сучасних фахівців, запиту випускників; урізноманітнити проходження виробничої практики, зокрема в реабілітаційних центрах.

У процесі проведення консультацій, робочих нарад, засідань з усіма групами стейкхолдерів погоджено зміни до освітньо-професійної програми, що стосуються:

- уточнення придатності до працевлаштування відповідно до оновленого в 2022 році Класифікатора професій ДК 003:2010;
- уточнення назв, змісту та структури обов'язкових освітніх компонентів;
- уточнення змісту окремих видів практики; введення практики в інклюзивно-ресурсних центрах відповідно до потреб ринку праці;
- уточнення назв, змісту та структури вибіркового освітнього компонента та наповнення Каталогу вибіркового освітнього компонента компонентами, спрямованими на удосконалення та поглиблення компетентностей у сфері підтримки осіб з особливими освітніми потребами, у тому числі з аутизмом;
- внесення змін до структурно-логічної схеми ОПП;
- внесення змін до матриць відповідності програмних компетентностей та результатів навчання компонентам освітньої програми.

Не підлягали перегляду програмні компетентності та очікувані результати навчання, ресурсне забезпечення чи інші характеристики програми.

Таким чином, зміни стосувалися частини I, II, IV і V, а саме в сегментах 4 – Придатність випускників до працевлаштування, 2.1, 2.2 «Структурно-логічна схема» та відповідних матрицях (IV «Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми»; V «Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідним компонентам освітньої програми») та додатку.

ВИСТУПИЛИ: викладачі кафедри, які зазначили актуальність та високопрофесійний підхід до процесу внесення змін до освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УХВАЛИЛИ: затвердити зміни до освітньо-професійної програми 016.00.02 Втручання при аутизмі зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Результати голосування: одноголосно

3. Затвердження освітньо-професійної програми 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

СЛУХАЛИ: *Мартинчук Олену Валеріївну*, завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, яка проінформувала про розроблену нову освітньо-професійну програму 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Мартинчук О.В., гарант освітньо-професійної програми 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання, зазначила, що в Україні продовжується процес становлення системи ефективного супроводу дітей з функціональними обмеженнями у загальноосвітньому просторі. Актуальним є дефіцит у закладах дошкільної та загальної середньої освіти фахівців, здатних компетентно опікуватися питаннями створення інклюзивного освітнього середовища та налагодження цілеспрямованого й послідовного психолого-педагогічного супроводу, виступати координатором команди супроводу дітей з особливими освітніми потребами. Освітня програма «Стратегії і практики інклюзивного навчання» для другого магістерського рівня вищої освіти спрямована на задоволення цієї потреби громад та освітньої галузі.

Мета освітньої програми – підготовка висококваліфікованих фахівців як лідерів у справі розбудови якісної інклюзивної освіти, здатних здійснювати позитивні перетворення в інклюзивному навчанні осіб з особливими освітніми потребами.

Унікальність програми полягає у підготовці таких фахівців, які зможуть у закладі освіти ефективно виконувати функції з планування, організації, координації та моніторингу інклюзивного навчання і забезпечення особливих освітніх потреб дітей.

Концепція реалізації ідеї народилась у професійній колаборації з колегами із Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської (м. Варшава, Польща). Тому під час навчання здобувачі освіти матимуть змогу обрати для вивчення блок вибіркових дисциплін «Інтеграційна та інклюзивна освіта (польський досвід)» (30 кредитів), що викладатиметься силами польських колег, або обрати дисципліни з каталогу курсів, у якому представлено фахові дисципліни з поглиблення компетентностей у сфері інклюзивної освіти, авторами яких є викладачі Університету Грінченка.

Під час розроблення ОПП було також вивчено досвід українських магістерських освітньо-професійних програм, у назві яких присутній термін «Інклюзивна освіта». Зокрема, було проаналізовано такі освітньо-професійні програми/проекти освітньо-професійних програм:

- «Олігофренопедагогіка. Інклюзивна освіта» Ужгородського національного університету;
- «Спеціальна та інклюзивна освіта» Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка;

- «Інклюзивна освіта» Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка;
- «Тифлопедагогіка та інклюзивна освіта» Українського державного університету імені Михайла Драгоманова;
- «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта» Волинського національного університету імені Лесі Українки,
- «Інклюзивна освіта» Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Особливий інтерес у робочій групі викликали останні дві позиції:

- Освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта. Інклюзивна освіта», розроблена у 2022 р. викладачами кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. Зокрема, було проаналізовано яким чином робоча група визначила структурно-логічну схему та перелік освітніх компонентів для досягнення мети програми: підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних до організації інклюзивної та спеціальної освіти дітей з особливими освітніми потребами, здійснення освітньої, інформаційно-роз'яснювальної, консультативної, методичної, координаційної, аналітичної та прогностичної діяльності щодо організації, супроводу та розвитку спеціального та інклюзивного навчання;

- проект ОПП «Інклюзивна освіта» зі спеціалізації 016.01 Логопедія, який був розроблений у 2023 р. під керівництвом З. Ленів викладачами кафедри логопедії та інноваційних технологій в інклюзії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. До обговорення цієї програми була долучена Бабич Н.М., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, гарант ОПП 016.01.01 Логопедія Університету Грінченка, що дало змогу ознайомитися зі шляхами досягнення мети цієї програми, що полягає у теоретичній і практичній підготовці висококваліфікованих фахівців у сфері спеціальної освіти та інклюзивного навчання, здатних на високому професійному рівні здійснювати та організовувати освітню, науково-практичну й управлінську діяльність з урахуванням сучасних євроінтеграційних процесів задля утвердження цінностей інклюзії. Так, положення, зазначене в проекті ОПП «Інклюзивна освіта» щодо необхідної спрямованості на формування повного комплексу фахових компетенцій здобувачів задля ефективної реалізації інклюзивного навчання, вплинуло на формулювання РНу16 «Координувати діяльність фахівців міждисциплінарної команди психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами задля забезпечення їхньої ефективної підтримки в інклюзивному освітньому середовищі». (де йдеться мова не тільки про діяльність міждисциплінарної команди супроводу, але й необхідність координувати цю діяльність на рівні закладу освіти).

Враховуючи результати вивчення зарубіжного та українського досвіду, наукові розвідки членів робочої групи, результати анкетування та усного опитування різних учасників освітнього процесу, до обов'язкової частини

навчального плану увійшли дисципліни, спрямовані на формування загальних та фахових компетентностей, які передбачають здатність здійснювати оцінку особливих освітніх потреб дитини, планувати й реалізовувати індивідуальний освітній маршрут, координувати діяльність команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами.

Освітньою програмою передбачено чотири види практики (25,5 кредитів практики), з яких одна практика у другому семестрі – у польських інтеграційних закладах освіти; у третьому семестрі – виробнича практика в українських закладах освіти з інклюзивним навчанням та в інклюзивно-ресурсному центрі; а також дослідницька практика відповідно до теми магістерського дослідження.

На сьогодні – це єдина в Україні освітня програма зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, яка дає змогу обрати блок вибіркових дисциплін у провідному польському закладі вищої освіти з підготовки спеціальних педагогів – й отримати знання, уміння і навички для роботи в інклюзивному освітньому середовищі, які дадуть змогу здійснювати якісні перетворення у навчанні дітей з особливими освітніми потребами та бути конкурентоспроможними на сучасному ринку праці.

Освітньо-професійна програма розроблена на підставі стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого Міністерством освіти та науки України (наказ № 28 від 05.01.2021).

Освітньо-професійна програма розроблена робочою групою у складі:

Мартинчук Олена Валеріївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка (керівник робочої групи) та члени робочої групи: Скрипник Тетяна Вікторівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, професор кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка; Бабич Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка; Софій Наталія Зіновіївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка; Білецька Ірина Володимирівна, директор Інклюзивно-ресурсного центру №1 Голосіївського району міста Києва; Кошман Дарія Анатоліївна, випускник освітньо-професійної програми «Логопедія» спеціальності 016 Спеціальна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти (2021 р.); вчитель-логопед Бориспільського ліцею «Перспектива» імені Володимира Мономаха; Гомон Яна Олександрівна, здобувач другого (магістерського) рівня зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньої програми «Логопедія» (2022-2023 рр).

Зовнішніми рецензентами стали: Засенко В'ячеслав Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, радник директора, почесний директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України; Кулеша Ева Марія (Ewa M. Kulesza), професор Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської, директор Інституту спеціальної педагогіки Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської; Федоренко Оксана Філімонівна, кандидат педагогічних наук, начальник відділу професійного розвитку педагогічних працівників Українського інституту розвитку освіти;

Також отримано відгуки представників професійних асоціацій / роботодавців: Бошно Олена Василівна, начальник управління дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації); Цимбал Людмила Яківна, директор закладу загальної середньої освіти № 281 Святошинського району м. Києва; Швець Надія Іванівна, директор Інклюзивно-ресурсного центру № 2 Дарницького району м. Києва.

ВИСТУПИЛИ: викладачі кафедри, які зазначили актуальність та високопрофесійний підхід до процесу розроблення нової освітньо-професійної програми 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

УХВАЛИЛИ: затвердити освітньо-професійну програму 016.00.03 Стратегії і практики інклюзивного навчання зі спеціальності 016 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

4. Про рекомендацію здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, ОП «Логопедія» на отримання дипломів із відзнакою.

СЛУХАЛИ: *Мартинчук Олену Валеріївну*, завідувача кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, яка проінформувала про здобувачів 4 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, ОП «Логопедія», які за результатами навчання, можуть претендувати на отримання диплома з відзнакою (форма навчання **денна** випуск червень 2022 року).

УХВАЛИЛИ: рекомендувати на отримання диплома з відзнакою студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 016 Спеціальна освіта, освітньо-професійної програми «Логопедія» денної форми навчання (група ЛОГб–1–19–4.0д, випуск червень 2023) таких студентів:

1. Божко Марина Віталіївна
2. Коломієць Євгенія Михайлівна
3. Кушнір Юлія Сергіївна
4. Лісунова Альона Ігорівна
5. Москалюк Катерина Олександрівна

6. Нечваль Юлія Володимирівна

Результати голосування: за – одноголосно

Завідувач кафедри
спеціальної та інклюзивної освіти

Олена МАРТИНЧУК